

JOANNA KRUSZYŃSKA

Koło Naukowe Prawa Rzymskiego „Bona Fides”
Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia w Kodeksie zobowiązań – rzeczywista potrzeba czy konserwatyzm?

Negotiorum gestio, czyli prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia, jako źródło zobowiązania powstało w prawie rzymskim. Było rozwiązaniem unikalnym na tle innych praw antycznych nieznających podobnej konstrukcji, stanowiącym odpowiedź na konkretne potrzeby życia codziennego. Współcześnie prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia istnieje w systemach prawnych pozostających pod wpływem tradycji romanistycznej. W *common law* wykształciły się jedynie fragmentaryczne namiastki tej instytucji.

Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia zostało po raz pierwszy wprowadzone do polskiego porządku prawnego w Kodeksie zobowiązań z 1933 r. Regulacja ta, z niewielkimi zmianami, weszła następnie do obowiązującego Kodeksu cywilnego z 1964 r. Pomimo swej osiemdziesięcioletniej obecności w polskim systemie prawnym instytucja ta jest praktycznie nieznana społeczeństwu, a badanie orzecznictwa i wypowiedzi doktryny uwidacznia często niezrozumienie konstrukcji i brak szerszej refleksji nad nią. Wobec powyższego powstaje pytanie: czy recepcja zobowiązania z tytułu *negotiorum gestio* do Kodeksu zobowiązań była efektem pogłębionej analizy nad potrzebą jego istnienia czy raczej wynikiem konserwatyizmu?

W niniejszym artykule autorka odpowiada na to pytanie analizując przyczyny recepcji oraz kształt i użyteczność instytucji prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia w Kodeksie zobowiązań. Na koniec, w oparciu o dorobek nauk humanistycznych i społecznych, przeprowadzona została ocena regulacji z punktu widzenia uwarunkowań związanych z ochroną postaw altruistycznych.

Słowa kluczowe: *negotiorum gestio*, prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia, altruizm, Kodeks zobowiązań, prawo rzymskie